

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor(ka) práce: Bc. Simona Dvořáková

Název práce: Dovednost žáků základní školy porozumět odbornému biologickému textu

Oponent(ka) práce: RNDr. Lenka Pavlasová, Ph.D.

Cíle práce

Cíle práce jsou stanoveny v samostatné kapitole 1, stejně jako výzkumné otázky a hypotézy. Cíle byly naplněny, výzkumné otázky a hypotézy byly odpovídajícím způsobem vyhodnoceny. Část výzkumu, kdy autorka zjišťuje názory žáků reflektivním dotazníkem není v cílech uvedena, poprvé je zmíněna až v metodologii.

Obsahové zpracování

Práce začíná teoretickou částí, která představuje více než polovinu rozsahu diplomové práce. Autorka se zde postupně věnuje čtenářské a přírodovědné gramotnosti, mezinárodním výzkumům těchto gramotností a faktorům, které ovlivňují jejich rozvíjení. Neopomíjí ani jejich zastoupení v RVP ZV a jejich možné propojení. Z informačních zdrojů mi zde chybí dokument ČŠI: Tematická zpráva – Čtenářská gramotnost na základních a středních školách ve školním roce 2022/2023¹. Teoretické kapitoly následně slouží jako východisko pro navazující výzkumnou část práce.

V rámci výzkumného šetření autorka vytvořila 2 komplexní úlohy pro žáky druhého stupně základní školy. Každá úloha obsahuje text a sadu otázek, které mají být na základě textu zodpovězeny. Úlohy jsou dostupné v příloze. Na první pohled jsou úlohy poměrně obtížné pro danou věkovou skupinu, jsou monotónní a zaměřeny jen na taxonomickou skupinu ptáci. Kompaktní text uvedený malou velikostí písma bez jediného obrázku s větším množstvím nevysvětlených cizích pojmů není pro žáky ani motivační a neláká k řešení úloh. To samozřejmě může ovlivnit výsledky. Výzkum je doplněn reflektivním dotazníkem. Metodologie ověřování a vyhodnocování úloh i zjišťování názorů žáků je srozumitelně popsána. Výzkumný vzorek byl volen na základě dostupnosti. Výsledky jsou přehledně prezentovány, komentovány a diskutovány. Autorka uvádí některé limity výzkumu a částečně zmiňuje i modifikace při zadávání úloh v případě dalšího výzkumu. Nicméně u obhajoby by bylo vhodné tuto tematiku více rozvést a také uvést možné úpravy zadávaných úloh na základě vlastního pozorování autorky a názorů žáků.

Formální náležitosti

Práce obsahuje všechny předepsané formální náležitosti. Formální úprava je vcelku dobré úrovni. Použité literární zdroje jsou vhodně vybrány a řádně citovány. Rozsah práce je v souladu s Opatřením děkana č.

¹ https://www.csicr.cz/CSICR/media/Elektronicke-publikace/2024/TZ_Ctenarska_gramotnost/html5/index.html?pn=1

38/2020 (112867 znaků s mezerami), kontrola na plagiátorství je negativní. Výtku bych měla jen k obrázkům a grafům, kdy jejich popisek by měl být vždy pod nimi a měly by mít název.

Doplňující komentář

Práce se zabývá aktuálním tématem didaktiky biologie. Zjištěné výsledky mohou mít přímý dopad na činnost učitele, je proto potřebné, aby bylo téma zkoumáno. Nicméně vzhledem k množství limitů výzkumu nelze výsledky zobecňovat. Každopádně lze ale provedený výzkum brát jako zajímavou sondu, která může motivovat další výzkumníky. Celkově práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky doporučené pro zodpovězení při obhajobě

Výsledky mohlo ovlivnit i to, že žáci odpověď, která by vyžadovala příliš námahy, přeskočili. Kolik žáků u jednotlivých otázek neodpovědělo?

Čím si vysvětľujete rozdíly v úspěšnosti řešení úloh mezi 6. ročníkem a zbylými ročníky?

Čím si vysvětľujete, že se od 7. do 9. ročníku žáci již nelepšili?

Z jakého důvodu jste původní texty upravovala a nepracovala s autentickými texty?

A jak byste texty a znění úloh případně upravila nyní po proběhnutí výzkumu na základě výsledků reflektivního dotazníku i vašeho pozorování?

Navrhované hodnocení

Doporučuji obhájení předložené práce.

V Praze, dne 26.7.2024

RNDr. Lenka Pavlasová, Ph.D.